

Huvudbilaga till stämningsansökan i
mål T 3798-07 vid Attunda tingsrätt.

2007-04-14

Om beräkningen av skadestånd

1. Inledning

(Av Anders Agell, ombud)

Enligt stämningsansökan (s. 5) har följande yrkanden framställts:

1. Thomas Allgén har yrkat ersättning för
 - 1.1 förlorad arbetsförtjänst med 16 108 784 kr (se beräkningarna under 3.A nedan och Bilaga A 1).
 - 1.2 kostnader med 1 520 600 kr (se 3.B nedan).
 - 1.3 för lidande p.g.a. kränkning med 4 000 000 kr (se 3.C nedan).
2. Teet Härm har yrkat ersättning för
 - 2.1 förlorad arbetsförtjänst med 13 894 276 kr (se 3.A nedan och Bilaga A 2).
 - 2.2 kostnader med 187 000 kr (se 3.B nedan).
 - 2.3 för lidande p.g.a. kränkning med 4 400 000 kr och för lyte och men med 307 900 kr.

Vad som ytterligare krävts – och som förutsatts i mitt missivbrev till tingsrätten 2007-04-02 och i tingsrättens föreläggande 2007-04-04 – är en siffersättning av skadeståndskraven (det gäller då mistade pensionsinkomster) och uppgifter om beräkningsprinciperna.

Tingsrätten har också begärt att ränteyrkandet skall preciseras.

Dessa olika frågor skall nu besvaras så långt som det är möjligt.

Inledningsvis kan det dessutom betonas, att Thomas Allgén och Teet Härm ingalunda har styckat Catrine da Costas döda kropp. Alltjämt påstås detta gärna i massmedia, nu senast efter ingivandet av stämningsansökan. De båda läkarna är i realiteten utan bevis utpekade som likstyckare, och de måste båda antas vara helt oskyldiga.

Ränta kommer nedan att yrkas från den dag då stämning delges staten. Detta är ytterligare ett förhållande som gör det angeläget, att stämning snarast utfärdas och delges Justitiekanslern med föreläggande om svaromål inom så begränsad tid att – om ansvar inte medges – muntlig förberedelse i målet kan komma till stånd så snart som möjligt.

Eftersom det yrkats mellandom angående statens principiella skadeståndsansvar behöver inte de ganska invecklade frågorna om beräkningen av skadestånd för inkomstförluster orsaka bekymmer förrän ansvarsfrågan avgjorts. Redovisningen av anspråkens totala omfattning ger emellertid en bild av deras ekonomiska betydelse även för statskassan.¹

Som skall framgå under 3 nedan (med bilagorna A 1 och A 2) motsvarar de yrkade beloppen för *förlorade arbetsförtjänster* ett framräknat engångsbelopp enligt 5 kap. 4 skadeståndslagen beräknat på inkomster fr.o.m. år 1985 för Teet Härm och fr.o.m. 1987 för Thomas Allgén samt t.o.m. det år då de skulle pensioneras som läkare om de inte blivit deslegitimerade genom kammarrättens dom 1991. (Det är fråga om tiden till den 31 augusti 2014 för Thomas Allgén och till och med 2018 för Teet Härm.)

¹ Ändå är skadeståndsbeloppen antagligen begränsade jämförda med statens kostnader under 20 års tid för rader av myndigheters och domstolars felbedömningar eller oförmåga eller ovilja att undanröja rättsövergreppen mot läkarna.

Därtill kommer emellertid att det i stämningsansökan yrkats livränta för förlust av pensionsinkomster beräknade för återstående livstid för Allgén resp. Härm och utgörande 2/3 av den beräknade slutlönen för vars och ens sista år, om han hade varit aktiv läkare, med föreskrift om uppräknings enligt lagen (1973:213) om uppräknings av skadeståndslivräntor. (Jfr hänvisningen i 5 kap. 5 § 2 st. skadeståndslagen.) Det går inte att ange något aktuellt summabelopp för kravet på livränta för mistade pensionsrättigheter.

Som angetts i stämningsansökan har de underliggande beräkningarna utförts av Erland Strömbäck, som i fråga om bestämmande av skadestånd m.m. är medförfattare till Bengtsson & Strömbäck, Skadeståndslagen, En kommentar (2 uppl. 2006). Som framgår av kommentaren till SkL 5:4 ger lagen stort utrymme för varierande avgöranden från fall till fall när det gäller val mellan engångsbelopp eller livränta eller kombinationen av dessa ersättningsformer.

Beräkningsunderlaget (avd. 3 nedan med bilagor) har byggts på Erland Strömbäck's kontakter med Thomas Allgén och Teet Härm, särskilt i fråga om vilka inkomster som de faktiskt uppburit, samt hänsynstagande till statistik över läkares förväntade befordringsgång och genomsnittsliga löneutveckling.

Avvägningen mellan engångsbelopp och livränta kan tänkas ske annorlunda än som angetts i stämningsansökan. Det medges utan vidare av mig som ombud, att det kan leda för långt att dels ge ersättning med engångsbelopp för framtida inkomstförluster fram till läkarnas resp. pensioneringstidpunkter, och dels dessutom livränta för förlorade pensionskostnader. Ett engångsbelopp genom sammanräkning av beräknade framtida löneförluster ger överkompensation om de framtida förlusterna inte räknas ner med tanke på värdet för mottagaren att erhålla betalning i förskott.

En sådan överkompensation har heller inte avsetts av Erland Strömbäck. I stället framstår vad han kallat ett "alternativyrkande" som mera motiverat både ekonomiskt och socialt med tanke på Thomas Allgén's och Teet Härms behov av skydd för framtiden.

Ett engångsbelopp för förfluten tid får då kombineras med livränta för Allgén's resp. Härms beräknade återstående arbetsår till pensionering och dessutom för pensionsskydd under deras livstid därefter.

Om man begränsar fastställandet av ett engångsbelopp för förlust av arbetsinkomster till att avse förfluten tid till och med 2007, blir engångsbeloppen (som framgår av Erland Strömbäck's tabeller) 9.849.128 kr för Thomas Allgén och 6.594.752 kr för Teet Härm. Det lägre beloppet för Teet Härm sammanhänger med att han erhållit sjukpension på grund av invaliditet.

Med ledning av vad som nu sagts återtas med andra ord yrkandena om engångsbelopp såsom de angetts enligt stämningsansökan till förmån för de alternativyrkanden om engångsbelopp plus livräntor som nu presenterats.

Som ombud för Thomas Allgén och Teet Härm förutsätter jag, att det bör komma till stånd förhandlingar med Justitiekanslern om utformningen av skadestånden för förlorade arbetsinkomster och pensioner. Det är ett legitimt behov för staten att man har enhetliga principer för reglerande av statens ersättningsskyldighet när livräntefrågor är aktuella, även om önskemålet att den enskilde skall behandlas på bästa tänkbara sätt enligt SkL 5:4 måste vara en överordnad princip. Vid sådana förhandlingar kan också underlaget presenteras för Erland Strömbäck's beräkningar i form av statistik om läkares löneutveckling med mera.

Oavsett hur avvägningen sker mellan engångsbelopp och livränta, kan man knappast mäta de årliga inkomstförlusterna med större noggrannhet än som skett genom Erland Strömbäck's

beräkningar. Det engångsbelopp som yrkats i stämningensansökan har när allt kommer omkring inte alls lika stor betydelse som årsbeloppen, när ersättningsskyldigheten till sist skall bestämmas. Om en uppgörelse då inte kan träffas angående samtliga aktuella skadeposter – inklusive kostnader och ideell skada – får tingsrätten avgöra frågorna på grunder som här har angetts.

Klart är att den sammanlagda ekonomiska effekten av statens skadeståndsansvar kommer att uppgå till högre totalbelopp än som framgår av yrkandena enligt stämningensansökan. I ansökan har ju de förlorade pensionsbeloppen inte alls preciserats.

Pensionsförlusterna kan inte heller nu preciseras närmare än som ett yrkande om livränta för Thomas Allgén resp. Teet Härm med 2/3 av den beräknade, förlorade arbetsinkomsten för vars och ens sista, tänkta arbetsår före pensionering.

Ränteyrkandet kan tänkas föranleda olika överväganden för olika skadeståndsposter. (Jfr Edvard Nilsson, Dröjsmålsränta på skadestånd och i försäkringsersättning, i Agell m.fl. /redaktörer/, Festskrift till Bertil Bengtsson, 1993, ss. 371-382.)

Yrkandet preciseras nu för enkelhets skull till att enbart avse ränta enligt 4 § 4 st. räntelagen beräknad från den dag då ansökan om stämning delges Staten. Ränteyrkandets storlek preciseras enligt 6 § räntelagen till den s.k. referensräntan med ett tillägg av åtta procentenheter. Referensräntan bör i sin tur bestämmas i enlighet med 9 § räntelagen, d.v.s. för varje kalenderhalvår enligt Riksbankens beslut, beräknat från delgivningensdagen tills betalning sker.

Ränteyrkandet gäller för tiden från delgivning till dess betalning sker och avser a) summan av förlorade arbetsinkomster för förfluten tid fram till betalningen, b) alla kostnadsposter för vilka ersättning begärs, c) kraven på skadestånd med 4 resp. 4, 4 milj. kr. för lidanden på grund av kränkningar samt d) för – Teets Härms del – kravet på ersättning för lyte och men om 307.900 kr.

De sammanlagda skadeståndsyrkandena kan förefalla höga. Mera än hälften av all ersättning för mistade inkomster kommer dock att gå tillbaka till statskassan som inkomstskatt.

Det gäller samtidigt två människors helt förstörda liv. Man kan – som en insiktsfull bedömare skrivit till mig sedan han tagit del av stämningensansökan – se saken på följande vis:

”Skadeståndsyrkandena synes mig verkligen inte vara för höga. Det är ju frågan om unga män, nyligen färdiga med satsning på en lång, arbetskrävande men intressant utbildning, som snart därefter drabbas av livstids yrkesförbud. Alla förväntningar, alla visioner om en ljus framtid raseras brutalt. I stället en öken av social förnedring och en bortkastad dyr akademisk utbildning. Och verkställigheten pågår fortfarande.”

2. Rättsgrunden för ersättning för lidande på grund av kränkningar

(Av Anders Agell)

I stämningensansökan har på s. 5 med yrkanden nämnts att statens ersättningsskyldighet för läkarnas lidanden på grund av kränkningar kan behöva en närmare lagteknisk förklaring, vilket skall ske i huvudbilagan om skadestånd. I klarhetens intresse bör nu sägas följande.

Den nu gällande bestämmelsen i 3 kap. 2 § andra punkten skadeståndslagen talar om stats och kommuns ersättningsskyldighet ”för skada på grund av att någon annan har kränkts på sätt som anges i 2 kap. 3 § genom fel eller försummelse vid sådan myndighetsutövning” (dvs. i verksamhet för vars fullgörande staten eller kommunen svarar, se första punkten). Denna bestämmelse fick sin utformning genom lagändring 2001. I 2 kap. 3 § talas om rätt till

ersättning för skada när någon ”allvarligt kränker någon annan genom brott som innefattar ett angrepp mot dennes person, frihet, frid eller ära”.

Före ändringen av Skadeståndslagen fanns motsvarande reglering i 1 kap. 3 §. Tanken bakom lagändringen var att man skulle åstadkomma en mera träffande, sammanfattande beskrivning av vilka integritetskränkande brott som enligt lagen borde ge upphov till ersättning för kränkning.

Tidigare – dvs. under större delen av den tid då de statliga felhandlingarna mot läkarna ägde rum – var uppräkningslistan i den nu upphävda lagparagrafen mera heterogen. Det talades om lidande som någon tillfogats ”genom brott mot den personliga friheten, genom annat ofredande som innefattar brott, genom brytande av post- eller telehemlighet, intrång i förvar eller olovlig avlyssning eller genom ärekränkning eller dylik brottslig gärning.”

Värt att påpeka är också att lagändringen 2001 skedde för betoning av att den ideella skadan borde uppfattas inte bara som uttryck för lidande i och för sig utan som lidande just på grund av en *kränkning*, som någon utsatts för genom de angivna typerna av integritetskränkande brott.

Läkarnas krav på ersättning för lidanden är starkt befogade, men det kan diskuteras hur man skall bedöma den rättstekniska grunden.

Tjänstefel kan under vissa omständigheter vara ett brott som kränker den enskilde på ett sådant sätt att ersättning för lidande är motiverat. (Se härtill Högsta domstolens hänvisning i rättsfallet NJA 2005 s. 462, på s. 497, till Bengtsson & Strömbäck, Skadeståndslagen. En kommentar, 2 uppl. 2006, s. 62 och s. 104.)

Det finns flera enskilda felhandlingar mot läkarna vilka var för sig kan bedömas som tjänstefel med kränkningar av läkarnas person, frihet, frid och ära.

Det finns dessutom goda skäl att tillämpa principerna om s.k. kumulerade fel även vid frågan om ersättning för kränkningar på grund av myndighetsutövning. Också den frågan bör bedömas från den enskildes synpunkt genom en sammanfattande värdering av de totala kränkningar som han eller hon utsatts för genom olika myndigheters och myndighetspersoners agerande. (Se om kumulerade fel som grund för statens ansvar stämningensansökan kap. 5.2.)

Läkarna bör därför anses ha rätt till ersättning för lidande på grund av ”*kumulerade kränkningar*”. Detta kan rättstekniskt ses som en extensiv tolkning av ordalagen i lagbestämmelsen om lidande på grund av kränkning vid fel och försummelse i myndighetsutövning.

En anknytning till lagbestämmelsen är dock strängt taget inte ens nödvändig, eftersom domstolarna är fria att utvidga rätten till ersättning för kränkningar i fall då detta är rättspolitiskt motiverat utan att det ännu uppmärksammas av lagstiftaren.

I sammanhanget har det sitt särskilda intresse att jämföra med rättsfallet NJA 2005 s. 462. I det gav Högsta domstolen en person rätt till skadestånd av staten för både ekonomisk och icke-ekonomisk skada därför att en brottsmisstanke mot honom inte prövats i rättegång inom skälig tid. Detta stred mot artikel 6 av den europeiska konventionen för mänskliga rättigheter. Rätten till skadestånd grundades av HD inte på någon regel i skadeståndslagen utan på behovet av att uppfylla Europakonventionens krav på rättsmedel för den som drabbats av en kränkning av konventionen.

Eftersom den kränkte i det nämnda rättsfallet fick ersättning för lidande, skulle det vara alldeles särskilt orimligt att förvägra läkarna rätt till ersättning för deras svåra lidanden på grund av de chikanerande och mångåriga felbedömningar för vilka de utsatts av svenska

staten. Detta har inneburit långt större kränkningar än den oacceptabla långsamheten i ett brottmålsförfarande, vilket så småningom ledde till en frikännande dom.

I Teet Härms fall tillkommer dessutom ett krav på ersättning för ”ideell”, icke-ekonomisk skada även till följd av *personskada*. På grund av felbedömningar av myndigheterna på hösten 1984 med fortsättning i november 1985 kom nämligen Teet Härms liv att te sig så hopplöst, att han sökte ta sitt liv. Sedan dess är han nästan helt döv, dvs. drabbad av allvarlig personskada. Detta handikapp bör med hänsyn till omständigheterna anses som ”adekvat” orsakad av polisens och åklagarens redan från början ensidiga och kränkande myndighetsutövning mot honom.

3. Närmare om skadeståndsberäkningarna

(Av Erland Strömbäck som anlita expert i denna del)

A. Förlorad arbetsförtjänst

Läkarlegitimation är en nödvändig förutsättning för rätten att utöva verksamhet som läkare i vårt land. Det går alltså inte att utnyttja förvärvade kunskaper som läkarutbildningen gett på annat sätt än i sådan yrkesutövning som sker efter legitimering som läkare enligt 3 kap. 2 § lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område. Den som blivit av med sin legitimation är berövad möjligheten att utöva yrke inom hälso- och sjukvården, och därmed förvärva sådana inkomster som detta arbete ger. Någon motsvarighet till fortsatt yrkesutövning av det slag som föreligger exempelvis för den advokat som utesluts ur Advokatsamfundet finns inte när det gäller läkare. I stället föreskrivs i 8 kap. 3 § nämnda lag straffpåföljd för den läkare som efter återkallad legitimation obehörigen och mot ersättning utövar läkaryrket.

Genom att de på felaktiga grunder berövats sin läkarlegitimation har Thomas Allgén och Teet Härms följaktligen förhindrats att skaffa sig inkomster genom utövning av det yrke som de utbildats till och som de före deslegitimeringen också utövat. Om åtgärden inte drabbat dem hade de med största sannolikhet fortsatt sina läkargärningar i olika funktioner, bl.a. innebärande befordran till överläkartjänst. Eftersom de med anledning av bortfallet av behörighet och den allmänna förnedring som myndighetsåtgärderna fört med sig endast i obetydlig omfattning kunnat under den aktuella tiden skaffa sig andra inkomster än genom verksamhet som läkare har för dem uppkommit förlust av inkomster till de betydande beräknade belopp som yrkandena avser.

Vid beräkningen av ersättningen anser vi det lämpligt att använda samma metoder som man inom skadeståndsrätten använder för bedömning av ersättning för förlorad inkomst vid personskada. Målet för ersättningsberäkningen bör nämligen, i parallellitet med skadeståndsrättens norm vid personskada, vara att försätta läkarna i samma situation som om de felaktiga myndighetsåtgärderna inte förekommit. Detta innebär att man uppskattar deras förluster enligt den s.k. differensmetoden. De båda läkarna har ju, på samma sätt som kan vara fallet med t.ex. en trafikskadad, avskurits helt från möjligheten att utöva sitt yrke och berövats de inkomster detta skulle ha medfört.

Differensmetoden innebär i korthet, tillämpad i dessa fall: Om en skadelidande skall försättas i samma situation som om skadan inte inträffat gör man först en beräkning av inkomsten som den sannolikt hade utvecklats om skadan inte hade hänt (kolumn 2 i Bilaga A 1 och A 2), och därefter en beräkning av den inkomst som den skadelidande under samma tid faktiskt har uppnått eller kan beräknas uppnå i sitt skadade skick (kolumn 3 i Bilaga A 1 och A 2). Förlusten är då skillnaden mellan de båda beräknade inkomsterna (enligt kolumnerna 2 och 3 i Bilaga A 1 och A 2). För förfluten tid kan inkomstförlusten grundas på faktiskt underlag

uppräknat till aktuellt penningvärde, för framtiden på beräknat underlag i vilket dock den faktiska förlusten för förfluten tid varit vägledande vid beräkningen.

Endast i begränsad omfattning har de båda läkarna genom förvärv av andra inkomster kunnat kompensera sina avsevärda inkomstbortfall i den läkarprofession de fått överge. Som nämndes ovan har detta i avgörande grad berott på den chikan och därav följande vanfrejd som myndigheternas felaktiga agerande medfört. Det har varit helt omöjligt för dem att få något arbete där deras medicinska kunskaper kunnat utnyttjas. Även möjligheterna att hitta annan avlönad sysselsättning har varit synnerligen begränsade. Stöd från det allmänna i form av pension, sjukersättning, arbetslöshetsersättning och andra förmåner har förekommit i begränsad omfattning, och redovisas i Bilagorna A 1 och A 2. Det nu anförda har lett till det stora utrymme som finns mellan kolumnerna 2 och 3 i Bilagorna A 1 och A 2.

Inte endast förlust av lön eller annan arbetsersättning skall ersättas, utan även den förlust av pension som uppstått eller kommer att uppstå till följd av den kontinuerliga inkomstförlust som under de aktuella åren drabbat de båda läkarna. Schematiskt kan pensionsförlusten beräknas till ett årligt belopp om 2/3 av genomsnittet av inkomstförlusten under de år som beräkningarna under kolumnerna 4 – 5 i Bilagorna A 1 och A 2 avser för var och en av Thomas Allgén och Teet Härm. Den sålunda beräknade pensionen bör utgå från vars och ens 65-årsdag och därefter livsvarigt.

Thomas Allgéns yrkanden i denna del

För Thomas Allgén utgör, enligt den detaljerade redovisningen i Bilaga A 1, differensen mellan inkomstunderlaget (kolumn 2) och faktisk inkomst (kolumnen 3) 16 108 784 kr.

I Bilaga A 1 finns en närmare kommentar till beräkningarna. Där framställs också ett alternativt yrkande om värdesäkrad livränta för den framtida inkomstförlusten.

Förbehåll görs för rätt till ersättning för den ytterligare förlust av inkomst som kan uppkomma i framtiden.

Teet Härms yrkanden i denna del

För Teet Härm utgör, enligt den detaljerade redovisningen i Bilaga A 2, differensen mellan inkomstunderlaget (kolumn 2) och faktisk inkomst (kolumnen 3) 13 894 276 kr.

I Bilaga A 2 finns en närmare kommentar till beräkningarna. Där framställs också ett alternativt yrkande om värdesäkrad livränta för den framtida inkomstförlusten.

Förbehåll görs för rätt till ersättning för den ytterligare förlust av inkomst som kan uppkomma i framtiden.

B. Kostnader

1. Thomas Allgén yrkar i denna del:

Advokatarvoden till Kerstin Koorti åren 1999-2000	1 150 600 kr
Advokatarvoden till Bengt H. Nilsson 1991-1992	370 000 kr
Summa	1 520 600 kr

2. Teet Härm yrkar i denna del:

Advokatarvoden till Anders F. Aronsson (skuld)	150 000 kr jämte ränta
Kostnader i processen mot Marie Skoog, täckande av lån	37 000 kr
Summa	187 000 kr

Kostnaderna är föranledda av nödvändigheten att ha juridiskt stöd i argumenteringen i anledning av statsorganens felaktiga åtgärder.

C. Ideell skada

Ersättning för kränkning

De kränkningar och de lidanden för vilka Thomas Allgén och Teet Härm blivit utsatta har en unik omfattning. Yrkandet om 200 000 kr per år har bestämts under viss sneglande på Justitiekanslerns praxis. På denna punkt har ombudet, professor Agell, förklarat sig vara beredd att framlägga en mycket omfattande dokumentation och argumentation om det yrkade beloppet skulle bestridas av staten.

Ersättning för personskada

I skadeståndsrätten finns inget hinder att utdöma ersättning såväl för kränkning som för personskada. Se exempelvis senast rättsfallet NJA 2005 s. 919.

På grund av myndigheternas åtgärder har Teet Härm vid sidan av kränkningen åsamkats en allvarlig personskada till följd av ett självmordsförsök i november 1985. Skadan består i att han har fått en svår hörselskada på båda öronen samt vissa nervskador i övrigt.

Självmordsförsöket hade framkallats av hans hopplöshet på grund av de övergrepp och den förföljelse som han utsatts för från och med december 1984. Det föreligger alltså kausalitet mellan myndigheternas åtgärder och skadan.

Ramvärdet för total hörsselförlust uppgår till 60 procents medicinsk invaliditet (se tabellverket Medicinsk invaliditet. Gradering av medicinsk invaliditet 2004, utgivet av Försäkringsförbundet). Bedömningen i Teet Härms fall bör resultera i en medicinsk invaliditet om 60 procent. Ersättningen för medicinsk invaliditet (lyte eller annat stadigvarande men) uppgår då till 307 900 kr, räknat efter hans ålder vid tiden för skadan 32 år och med ledning av Trafikskadenämndens hjälptabell i cirkulär 1-2007.

*Bilaga A 1***Beräkning av Thomas Allgéns förlorade inkomst åren 1987-2014 (i kr).**

<i>1</i> <i>År</i>	<i>2</i> <i>Inkomstunderlag</i>	<i>3</i> <i>Faktisk inkomst</i>	<i>4</i> <i>Differens</i>	<i>5</i> <i>Korrigerad differens</i>
1987 (6/10-31/12)	49 328	0	49 328	82 476
1988	208 920	45 775	163 145	254 832
1989	215 187	108 240	106 947	154 431
1990	221 642	121 152	100 490	136 354
1991	114 145 + 185 996	166 491	133 650	167 262
1992	383 497	162 909	220 588	276 065
1993	395 358	169 164	226 194	270 482
1994	407 586	175 057	232 527	272 405
1995	420 192	174 392	245 800	277 459
1996	435 156	184 538	250 618	278 987
1997	450 636	191 433	259 203	287 741
1998	229 680 + 304 326	147 730	386 276	427 646
1999	637 800	46 400	591 400	654 738
2000	672 576	0	672 576	740 506
2001	697 800	0	697 800	762 144
2002	719 064	0	719 064	764 580
2003	750 720	0	750 720	783 751
2004	766 536	0	766 536	786 006
2005	791 892	0	791 892	809 947
2006	812 340	0	812 340	824 606
2007	836 710	0	836 710	836 710

<i>1</i> <i>År</i>	<i>2</i> <i>Inkomstunderlag</i>	<i>3</i> <i>Faktisk inkomst</i>	<i>4</i> <i>Differens</i>	<i>5</i> <i>Korrigerad Differens</i>
Trp 1987 – 2007				9 8 49 128
2008	861 811	0	861 811	
2009	887 665	0	887 665	
2010	914 295	0	914 295	
2011	941 724	0	941 724	
2012	969 976	0	969 976	
2013	999 075	0	999 075	
2014 (1/1-31/8)	686 031	0	686 031	
Summa			16 108 784	

Kommentarer till uppställningen:

- A. **Summan** utgör sammanräknat belopp av kolumn 5 t.o.m. år 2006 samt kolumn 4 fr.o.m. år 2007 t.o.m. år 2014, då Thomas Allgén beräknas gå i ålderspension. Yrkandet om ersättning för inkomstförlust avser i första hand utbetalning av summan som **engångsbelopp**. Alternativt yrkas, utöver ersättningen för förfluten tid enligt beloppen i kolumnerna 4 och 5 till och med tidpunkten för avgörande i ärendet, månatlig **livränta** för tiden därefter, beräknad efter den differens som föreligger. För att kompensera Thomas Allgén för pensionsförlust skall livräntan utgå även efter tidpunkten för hans ålderspensionering, reducerad till två tredjedelar. Livräntan skall vidare värdesäkras enligt reglerna i lagen (1973:213) om ändring av skadeståndslivräntor.
- B. För uträkningen i kolumn 5 av **Korrigerad differens** har använts prisbasbeloppet för att räkna upp inkomstförlusten till aktuell nivå 2007 såvitt gäller förfluten tid. Vid beräkningen i övrigt av korrigerad differens i kolumn 5 har använts Sveriges Läkarförbunds/SACO:s löneutvecklingsuppgifter 1995-2006 i härtill fogad bilaga Tabell 2. Löneutveckling 1995 -2005 och 1996 - 2006 gällande medellön för manliga läkare med hänsyn tagen till beräknad tjänsteställning i landstingskommunal tjänst för respektive år. För åren 1989 till 1994 samt 2007-2014 har en ”löneökning” om 3 procent per år utnyttjats vid beräkningen.
- C. I fråga om **Inkomstunderlaget** (kolumn 2) är följande av betydelse för beräkningarna. För år 1987 har räknats med den inkomst som Thomas Allgén kunnat påräkna i den tjänst som vikarierande distriktsläkare vid Älvsborgs läns landsting som fick avbrytas i samband med att de rättsliga åtgärderna inleddes. Tjänstgöringen hade planerats att fortsätta i avvaktan på blockförordnande för fortsatt utbildning (specialistutbildning), varför samma lönenivå har antagits för år 1988. Thomas Allgén hade kunnat förvänta sig specialistkompetens från den 1 juli 1991. Tjänst som verksamhetschef har antagits från den 1 juli 1998, sju år efter uppnådd specialistkompetens. I detta antagande ingår

utöver tjänsteår att Thomas Allgén även har annan kompetens, såsom fil.kand.-examen i företagsekonomi och IT, tjänstgöring som ekonom före medicinstudierna m.m.

- D. **Faktisk inkomst** åren 1988 och 1989 (kolumn 3) utgörs av ersättning från arbetslöshetskassan (AEA). Under 1989 tillkom därutöver ersättning från Försäkringskassan vid militärtjänstgöring. Under åren 1990 – 1998 redovisas i kolumn 3 faktisk inkomst som ekonom och dataexpert vid (det privata) Kliniska Speciallaboratoriet i Stockholm AB. Verksamheten vid laboratoriet upphörde år 1998. Under 1990 tillkom viss ersättning från Försäkringskassan (löneutjämning). Under 1998 och 1999 utgick ersättning från arbetslöshetskassan till dess att Thomas Allgén var utförsäkrad sistnämnda år. Som arbetslös och utförsäkrad har Thomas Allgén fr.o.m. år 2000 inte haft någon inkomst.

*Bilaga A 2***Beräkning av Teet Härms förlorade inkomst åren 1985-2018 (i kr).**

<i>1</i> <i>År</i>	<i>2</i> <i>Inkomstunderlag</i>	<i>3</i> <i>Faktisk inkomst</i>	<i>4</i> <i>Differens</i>	<i>5</i> <i>Korrigerad differens</i>
1985	219 806	183 643	36 163	64 804
1986	210 936	186 771	24 165	43 062
1987	218 592	152 704	65 888	110 165
1988	296 496	141 624	154 872	241 910
1989	307 248	246 529	60 719	87 678
1990	318 396	210 253	108 143	146 739
1991	329 940	182 204	147 736	184 892
1992	341 904	190 499	151 405	189 483
1993	354 300	191 676	162 624	194 466
1994	367 152	196 100	171 052	200 387
1995	451 764	198 096	253 668	286 340
1996	473 316	199 796	273 520	304 428
1997	485 472	200 652	284 820	316 150
1998	493 008	201 108	291 900	323 133
1999	521 820	204 516	317 304	351 255
2000	544 620	205 456	339 164	373 419
2001	570 348	207 043	363 305	396 729
2002	594 780	211 866	382 914	407 038
2003	617 836	216 042	403 794	421 561
2004	633 708	216 874	416 834	427 255

<i>1</i> <i>År</i>	<i>2</i> <i>Inkomstunderlag</i>	<i>3</i> <i>Faktisk inkomst</i>	<i>4</i> <i>Differens</i>	<i>5</i> <i>Korrigerad differens</i>
2005	703 968	224 142	479 826	490 766
2006	723 576	222 565	501 011	508 526
2007	745 283	220 717	524 566	
2008	767 642	222 262	545 380	
2009	790 671	223 818	566 853	
2010	814 391	225 384	589 007	
2011	838 823	226 962	611 861	
2012	863 988	228 551	635 437	
2013	889 907	230 151	659 756	
2014	916 604	231 762	684 842	
2015	944 103	233 384	710 719	
2016	972 426	235 018	737 408	
2017	1 001 598	236 663	764 935	
2018	1 031 646	238 320	793 326	
		Summa	13 894 276	

Kommentarer till uppställningen:

- A. **Summan** utgör sammanräknat belopp av kolumn 5 t.o.m. år 2006 samt kolumn 4 fr.o.m. år 2007 t.o.m. år 2019, då Teet Härm beräknas gå i ålderspension. Yrkandet om ersättning för inkomstförlust avser i första hand utbetalning av summan som **engångsbelopp**. Alternativt yrkas, utöver ersättningen för förfluten tid enligt beloppen i kolumnerna 4 och 5 till och med tidpunkten för avgörande i ärendet, månatlig **livränta** för tiden därefter, beräknad efter den differens som föreligger. För att kompensera Teet Härm för pensionsförlust skall livräntan utgå även efter tidpunkten för hans ålderspensionering, reducerad till två tredjedelar. Livräntan skall vidare värdesäkras enligt reglerna i lagen (1973:213) om ändring av skadeståndslivräntor.
- B. För uträkningen i kolumn 5 av **Korrigerad differens** har använts prisbasbeloppet för att räkna upp inkomstförlusten till aktuell nivå såvitt gäller förfluten tid. Vid beräkningen i övrigt av korrigerad differens i kolumn 5 har använts Sveriges

Läkarförbunds uppgifter angående gällande medellön för manliga läkare inom landsting med hänsyn tagen till specialitet och tjänsteställning.

- C. I fråga om **Inkomstunderlaget** (kolumn 2) är följande av betydelse för beräkningarna. Rättsliga åtgärder mot Teet Härm inleddes år 1984. Förväntad inkomst har som underlag enbart den fasta lönen och inkluderar alltså inte sidoinkomster eller ”extraknäck”. Under åren 1985-86 uppbar Teet Härm inkomst från en forskarassistenttjänst (25 %), men denna upphörde därefter. År 1986 var det meningen att Teet Härms landstingstjänstgöring inom hans s.k. FV-block skulle påbörjas med inriktning mot full behörighet inom rättsmedicin år 1989. För åren 1985-1987 baseras inkomstunderlaget på en underläkarlön såsom leg. läkare, därefter åren 1988-1994 på lön som specialistläkare samt fr.o.m. år 1995 på lön som överläkare inom klinisk patologi. Med viss sannolikhet hade Teet Härm kunnat få förordnande som föreståndare för Rättsläkarstationen, vilket inte beaktats här.
- D. **Faktisk inkomst** (kolumn 3) utgörs av löneinkomst under åren 1984-86 enligt vad som sägs ovan under C. Inkomsten därefter utgörs av sjukbidrag och sjukersättning.